

Nikola Vranješ – Zlatan Kupčak

STUDENTSKI PASTORAL U RIJECI DANAS MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE¹

Doc. dr. sc. Nikola Vranješ

KBF – Zagreb, Teologija u Rijeci

Zlatan Kupčak, mag. theol.

KBF – Zagreb, Teologija u Rijeci

UDK: 25-053.6(497.5RIJEKA)(075.8)

Pregledni članak

Primljeno: 18.10.2012.

Rijeka je jedno od najvećih sveučilišnih središta u Hrvatskoj. Izgradnjom novoga sveučilišnog kampusa na Trsatu sveučilišni potencijali ovoga grada bit će dodatno prošireni. Crkva u Rijeci već duže vrijeme ulaže napore u osuvremenjivanje i unapređenje sveučilišnog pastorala putem kojega nastoji ostvarivati pastoralnu skrb, kako za sveučilišne profesore i drugo osoblje na fakultetima, tako i za studente. Pritom se pastoralno djelovanje na Sveučilištu i Veleučilištu u Rijeci pokazuje kao jedno od perspektivnih, ali i prilično bremenitih područja djelovanja Crkve. U ovome se radu, uz korištenje metode teološko-pastoralnog raspoznavanja, nastoji prepoznati glavne odrednice sadašnjega stanja studentskog pastorala u Rijeci, ali i mogućnosti i perspektive njegovog unapređenja.

Ključne riječi: Crkva, pastoral, studenti, mladi, sveučilište.

* * *

Uvod

Grad Rijeka jedan je od najvećih sveučilišnih središta u Hrvatskoj. U novije vrijeme intenzivno se gradi i novi sveučilišni kampus na Trsatu koji će u bitnome pridonijeti intenziviranju života sveučilišne zajednice, ali i razvitku znanosti i kulture općenito. Riječka nadbiskupija, kao domaća partikularna Crkva, svojim programima

¹ Ovaj koautorski rad nastao je iz diplomskog rada koji je pod istim naslovom obranjen na Teologiji u Rijeci 17. 10. 2012. godine. Taj rad izradio je student Zlatan Kupčak pod mentorstvom doc. dr. sc. Nikole Vranješa (katedra pastoralne teologije).

i projektima nastoji biti povezana sa Sveučilištem i Veleučilištem u Rijeci i ostvarivati različite oblike sveučilišnog pastoralala. Taj pastoral podrazumijeva pastoralnu brigu kako za profesore i drugo nastavno i nenastavno osoblje na fakultetima tako i za studente. Studentski pastoral prepoznat je kao posebna i specifična grana pastoralnog djelovanja kojom je Crkva u Rijeci već godinama intenzivnije zaokupljena.

Studentski pastoral jedno je od najsloženijih i najizazovnijih područja pastoralala. Skrb Crkve polazi od evangelizacijskog i katehetskog djelovanja među studentima, središte ima u liturgiji, na poseban način u euharistiji, a odnosi se i na različite oblike znanstveno-teološke suradnje, zatim određenih oblika karitativna djelovanja i sl. Ovako postavljen studentski pastoral povezan je i s drugim oblicima pastoralala, kao što su pastoral braka i obitelji, pastoral mladih, pastoral župne zajednice i dr. Iz ovoga je vidljivo koliko je studentski pastoral značajan segment crkvenog života.

Studentski pastoral u Rijeci u posljednjih se desetak godina intenzivnije razvijao. Danas postoje mnoge nove prilike za oživotvorenje ovoga vida pastoralnog djelovanja, osobito u župnim zajednicama, ali i na široj gradskoj razini, te osobito na razini Sveučilišta i Veleučilišta. Upravo su razvitak i oživotvorenje novih mogućnosti pastoralnog djelovanja sa studentima temeljna motivacija za ovaj rad. U njemu se obrađuje pitanje situacije studenata u postmodernom svijetu, zatim temeljni elementi studentskoga pastoralala, kao i kraći povijesni pregled toga vida djelovanja, te osobito novije mogućnosti oživotvorenja studentskog pastoralala. Rad je podijeljen u četiri dijela u skladu s tim pitanjima. Nakon njih, u zaključku se pokušavaju dati neke objedinjujuće smjernice za djelovanje Crkve sa studentima u Rijeci danas.

1.1. Studenti u postmodernom svijetu

1.1. Karakteristike studentske dobi

Studentsko vrijeme izuzetno je osjetljivo i značajno razdoblje ljudskoga života. Studentska dob ubraja se u završnu fazu mladenaš-

tva. Preko nje se ostvaruje prijelaz iz mladenačke dobi u zrelu dob života. To je dob intenzivna sazrijevanja, i to u svim dimenzijama života. Ako osobe ranije nisu uspjele, ili možda nisu u pravoj mjeri uspjele integrirati i uskladiti sve elemente osobnog i društvenog života, u ovoj dobi taj proces trebao bi biti zaokružen. To studentima omogućava prijelaz prema zreлом razdoblju u kojemu su pozvani ostvariti nekoliko temeljnih pretpostavki zrelog i odgovornog života kao što su ulazak u bračnu zajednicu, zasnivanje vlastite obitelji, izbor životnog zvanja te odgovoran profesionalni, društveni i crkveni život. Iz rečenog je vidljivo koliko je važno upravo u studentskom razdoblju utvrditi se u prihvaćanju i življenju istinskih ljudskih i kršćanskih vrednota s jedne strane, te koliko je, s druge strane, opasno ostati u nekim negativnim navikama ili ponašanjima. O stavovima koji se ukorijene i ojačaju upravo u tome razdoblju umnogome će ovisiti značajke, kvaliteta i uspješnost života u narednom zrelijem razdoblju.

Studenti se još nalaze u razdoblju intenzivnijeg oblikovanja identiteta i životnog usmjerenja. To usmjerenje određuje sustav vrednota koji u tom razdoblju života usvoje.² Danas je moguće govoriti o pravoj krizi s obzirom na usvajanje vrednota od strane mladih i studenata. No ta kriza zapravo pokazuje krizu društva u kojemu oni žive. Bespredmetno je govoriti o krizi mladih u odnosu na prenošene vrednote bez upozoravanja na krizu društva.

Na takvoj podlozi studenti i mladi danas jako teško uspijevaju usvojiti i živjeti istinske vrednote. Teškoće nastaju i s obzirom na činjenicu da se usvajanje istinskih ljudskih, a pogotovo kršćanskih vrednota, često ostvaruje dosta selektivno. Vrlo često se, naime, usvajaju neke vrednote, dok se neke druge previđaju. Problemi nastaju i s obzirom na formiranje ispravne ljestvice vrednota. Tako studenti i mladi danas općenito u prvi plan stavljaju vrednote koje se odnose na osobno dobro, dok one koje se odnose na javni život i javno djelovanje bivaju dobrim dijelom zapostavljane. I onda kada se vrednuju vrednote povezane s javnim i društvenim životom, vrednuju se najčešće zato što su promatrane u odnosu na osobno dobro.

² Usp. Valentina B. MANDARIĆ, *Mladi – integrirani i(li) marginalizirani*, Glas Koncila, Zagreb, 2009., 167.

Takve su vrednote solidarnost, ljubav, prijateljstvo, sloboda i sl. Prije toga, osobita se pozornost pridaje obitelji i pronalasku prikladnog profesionalnog zanimanja. Javne institucije mladi ljudi općenito vrednuju uglavnom zbog potrebe za sigurnošću koju im one nude. Potom dolaze vrednote kao što su slobodno vrijeme, zabava, kultura i šport.

Sve navedeno govori o tome da studenti danas najčešće žive i djeluju u raskoraku između javne i privatne dimenzije života. Taj raskorak u postmodernom svijetu postaje sve veći. Zbog toga često i dolazi do tzv. egzistencijalne praznine, tj. osjećaja životne neostvarenosti, budući da mnogi mladi ne uspijevaju ostvariti skladnu životnu povezanost onoga što sami žele s onim što u ovome svijetu i u aktualnim okolnostima mogu postići. Stoga se kao jedna od temeljnih pretpostavki studentskog pastoralala nameće uvažavanje pitanja smisla života te povezivanja svih ostalih životnih pitanja s ovim pitanjem.

Iako su primarno usmjereni na svoje studentske obveze, studenti jako cijene i slobodno vrijeme. Međutim, slobodno vrijeme kao takvo mora biti osmišljeno, kvalitetno ispunjeno, i to onim aktivnostima kroz koje će mladi kao osobe moći rasti. Inače, prijeti velika opasnost da slobodno vrijeme zapravo postane vrijeme koje zarobljava i razosobljava. Današnja mlada generacija, ali sve više i generacija zrelije dobi, pati od sindroma tzv. 'prezentizma,'³ tj. nastojanja po svaku cijenu živjeti sadašnji trenutak, i to prema kriterijima čisto ovozemaljskog blagostanja. Onda kada to ne uspijeva, vrlo brzo se upada u razočaranje i apatiju. K tome, za mnoge mlade neodređeno ispunjavanje slobodnog vremena u trci za "užitkom trenutka" zapravo pretvara slobodno vrijeme tek u izliku za neodgovorno, a često i opasno ponašanje i razvitak različitih vrsta ovisnosti.

No mladi, osobito u studentskoj dobi, danas pokazuju i neizmjereno puno potencijala i žele biti protagonisti tzv. novih vrednota, kao što su ljudska prava, ekološka svijest, suživot i sl. Ipak, potrebno im je pomoći da u usvajanju i promicanju vrednota ne budu selektivni, tj. da usvajaju i promiču sve istinske vrednote, a ne samo one koje

---

3 Usp. *Isto*, 179.

im u određenom trenutku nešto znače. Mladi su puni iskrene želje za pozitivnim promjenama u društvu. U našoj zemlji, logično, najviše ih interesiraju profesionalna određenja budućeg života, s obzirom na to da uviđaju kako je to jedan od temeljnih preduvjeta budućnosti.⁴ No i pored toga, studenti i mladi općenito gledaju puno dublje od koristonosnih odrednica navedenih čimbenika. Naime, "...mladi se manje identificiraju s karijerom, uspjehom, novcem, društvenim statusom, a više su usmjereni na sudjelovanje, samoostvarenje, kvalitetu života, zaštitu prava manjina, promicanje slobode, solidarnosti, miran su život, društvenu pravdu... Mladi u velikom broju proklamiraju i zalažu se za tzv. univerzalne vrednote, a u puno manjoj mjeri te iste vrednote integriraju u vlastiti život; više je riječ o stanju duše, a manje o životnom usmjerenju."⁵

Studenti i mladi osobito se solidariziraju s marginaliziranima u društvu. Puni su entuzijazma i spremni su se zauzeti za pozitivno. U isto vrijeme društvena nesređenost i vrijednosna dezorijentacija u njima stvara tjeskobu i osjećaj straha pred budućnošću. Upravo su to neki od tipičnih problema studentskoga razdoblja. Upravo se po tome vidi kako su zapravo mladi najbolja slika određenoga društva, njegovih problema i trendova.⁶ U studentskom razdoblju života ovdje spomenuti problemi mogu biti osobito opasni budući da mogu prouzročiti izgubljenost i osjećaj besperspektivnosti, što u konačnici može imati izrazito negativne posljedice i za studij i za ukupan daljnji život.

2. Studenti u poslanju Crkve

Većina studenata i studentica vjernika dio su Crkve koji nazivamo vjernicima laicima. Stoga je u promišljanju o stanju i mogućnostima ostvarivanja studentskog pastoralna, tj. o karakteristikama i mogućnostima djelovanja studenata u poslanju Crkve, moguće razmišljati samo polazeći od ispravne teologije laikata. Tu teologiju nalazimo sustavno prezentnu ponajprije u recentnim crkvenim do-

4 Usp. *Isto*, 182-183.

5 *Isto*, 183-184.

6 Usp. *Isto*, 192.

kumentima, polazeći od dokumenata Drugog vatikanskog sabora i papinskih dokumenata, do dokumenata naših biskupa.⁷

Papa Ivan Pavao II. je 30. prosinca 1988. potpisao apostolsku pobudnicu *Christifideles laici* (*Kristovi vjernici laici*). Tema je te pobudnice upravo pitanje uloge i djelovanja vjernika laika u Crkvi i u svijetu. Ovo je djelovanje bilo i glavna tema zasjedanja Biskupske sinode u Rimu 1987. godine. I ova sinoda i spomenuta apostolska pobudnica vjernike laike prepoznaju kao članove Božjega naroda, kao članove Crkve koji također predstavljaju radnike u vinogradu, o kojima govori evanđelist Matej: »Kraljevstvo je nebesko kao kad domaćin rano ujutro izađe najmiti radnike u svoj vinograd. Pogodi se s radnicima po denar na dan i pošalje ih u svoj vinograd...« (Mt 20,1-2). Upravo ovaj odlomak iz evanđelja pokazuje širinu Kristova poziva i mnoštvo osoba koje on šalje kao radnike koji će na različite načine i u različitim ulogama djelovati u njegovu vinogradu. A vinograd je, zapravo, čitav svijet koji, prema Božjem planu, treba biti pripravljen za konačni dolazak Božjega kraljevstva.⁸

Vjernici laici su, dakle, krštenjem postali dionicima Kristova mističnoga Tijela. Kao što loze pripadaju trsu, tako vjernici pripadaju Kristu (usp. Iv 15, 1-4). Pripadništvo Sina Ocu u Duhu Svetome vjericima treba služiti kao prototip, izvor i cilj.⁹ Iz zajedništva s Bogom u Crkvi vjernici laici trebaju uviđati svoju odgovornost za poslanje Crkve.

7 Pritom kao polazišnu točku uzimamo nauk Crkve o laikatu i o konkretnim pastoralnim mogućnostima ostvarenja uloge laika danas koje nalazimo osobito u dogmatskoj konstituciji o Crkvi *Lumen gentium* i u dekretu o apostolatu laika *Apostolicamactuositatem*. Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Dogmatska konstitucija o Crkvi Lumen gentium* (21. XI. 1964.), br. 30-38, u: *Dokumenti*, VII. popravljeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2008. (dalje: LG); DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Dekret o apostolatu laika Apostolicamactuositatem* (18. XI. 1965.), u: *Dokumenti*, VII. popravljeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2008., cijeli dekret (dalje: AA). Od papinskih dokumenata osobito treba istaknuti apostolsku pobudnicu Ivana Pavla II. *Christifideles laici*. Usp. IVAN PAVAO II., *Christifideles laici – Vjernici laici. Apostolska pobudnica o pozivu i poslanju laika u Crkvi i u svijetu*, Dokumenti 93, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1997. (dalje: CL). Od dokumenata Hrvatske biskupske konferencije osobito treba istaknuti najnoviji dokument posvećen upravo laikatu; usp. HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Za život svijeta. Pastoralne smjernice za apostolat vjernika laika u Crkvi i društvu u Hrvatskoj*, Glas Koncila, Zagreb, 2012. (dalje: ZŽS).

8 Usp. CL, br. 1.

9 Usp. *Isto*, br. 18.

2.1. *Suodgovornost i suradnja*

Kao i drugi vjernici laici, i studenti su u poslanju Crkve određeni razlikovanjem s obzirom na način sudjelovanja u crkvenom poslanju. Vjernici laici, kako je poznato, u tom poslanju sudjeluju na način *suodgovornosti*, a neki od njih i na način *suradnje*. Ova dva načela najprije govore o činjenici da se djelovanje Crkve ostvaruje u različitim dimenzijama i na različite načine ovisno o službi, životnom staležu i određenju u kojemu pojedini vjernik živi.¹⁰ Suodgovornost i suradnja pokazuju se kao temeljne pretpostavke doprinosa vjernika laika takvom djelovanju.¹¹ Suodgovornost označava odgovornost članova Crkve koja je ukorijenjena u sakramentima inicijacije (a za velik broj i u sakramentu ženidbe) za izgradnju i poslanje zajednice u skladu sa životnim prilikama i pozivom. »Suradnja podrazumijeva točno specificirane oblike sudjelovanja u ostvarivanju trostruke Kristove službe unutar koje nosivu ulogu imaju zaređeni službenici u snazi sakramenta sv. reda po kojemu pastiri (biskupi i njihovi suradnici prezbiteri) sakramentalno predstavljaju Krista – Glavu i Pastira naroda. Govoreći o suradnji treba dakle istaknuti da samo dio vjernika laika surađuje s pastirima unutar službi i zaduženja od Crkve prepoznatih.«¹² Vjernici laici ostvaruju suradnju različitim službama, zadaćama i ulogama prepoznatim od Crkve. Razlikuju se službe vjernika laika zakonito postavljene i one činjenične.¹³ Poštovanje ovih načela posebice je važno za razumijevanje naravi djelovanja vjernika laika u Crkvi i društvu.¹⁴

U odnosu na studentski pastoral treba istaknuti da najveći dio studentske vjerničke populacije svoje sudjelovanje u crkvenom poslanju ostvaruje na način suodgovornosti, i to u specifičnom sveučilišnom i studentskom ambijentu. Manji dio studenata također ostvaruje neke od službi, zadaća i uloga vjernika laika u Crkvi.

10 Nikola VRANJEŠ, Promjena mentaliteta za obnovljeno pastoralno djelovanje. Bitni preduvjeti sustavne i cjelovite crkvene prakse, u: *Bogoslovska smotra*, 79 (2009.), 2, 354.

11 Usp. CL, br. 15; HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Na svetost pozvani. Pastoralne smjernice na početku trećega tisućljeća* (15. VIII. 2002.), Glas Koncila, Zagreb, 2002., br. 74.

12 Nikola VRANJEŠ, Promjena mentaliteta za obnovljeno pastoralno djelovanje, 354.

13 Usp. HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici*, Glas Koncila, Zagreb, 2008., br. 204.

14 Usp. Nikola VRANJEŠ – Marko MIHAJIĆ, Izazovi i perspektive djelovanja vjernika laika u Hrvatskoj danas, u: *Riječki teološki časopis*, 19 (2011.), 2, 446-447.

2.2. *Studentski pastoral – pojam, ciljevi i prioriteti djelovanja*

Studentski pastoral predstavlja djelovanje Crkve usmjereno sustavnoj duhovnoj i pastoralno-katehetskoj brizi za studente i studentice, s ciljem da im se pomogne oko uvijek dubljeg i svjesnijeg uvođenja u otajstvo Isusa Krista i u aktivan kršćanski život.¹⁵ Pastoralno djelovanje znači staviti se u službu spasenjskog Božjega djelovanja u odnosu na konkretne ljude u određenom vremenu i prostoru, a u ovom slučaju u odnosu na studente.¹⁶

Temeljne pastoralne zahtjeve s obzirom na ovu skupinu mladih možemo sažeti u potrebu za: odgojem u službi promicanja istinskoga smisla života, odgojem za odgovornost, vježbanjem u solidarnosti, osposobljavanjem za istinsku ljubav, izgradnjom zajedništva, odgojem za otvorenost za uvažavanje i dijalog, odgojem za odgovornu profesionalnu aktivnost, odgojem za obitelj, te za aktivno crkveno djelovanje.¹⁷ Pastoralno djelovanje mora biti usmjereno tome da studentima bude jasan orijentir u izboru životnih stavova i uvjerenja koji će izgrađivati istinske ljudske i kršćanske vrednote. To je inače od presudna značenja za mlade osobe.¹⁸

Studentski pastoral nužno mora uključivati neprestano posvješćivanje pitanja kako studenti doživljavaju i na koji način proživljavaju studentsko vrijeme? »Što studentski dani znače za njih? Koje značenje to ima za njih, a posebno za kršćane, u ovome važnom razdoblju života osobe?«¹⁹ Studentsko vrijeme je vrijeme intenzivna sazrijevanja i donošenja važnih odluka za budući život. To je vrijeme pripreme za život odraslih, profesionalne formacije, ali i formacije

15 Usp. RIJEČKA NADBISKUPIJA, *Nadbiskupijski kalendar s naglascima djelovanja pastoralnih ureda i povjerenstava. Pastoralna godina 2011./2012. Godina mladih*, Rijeka, 2011., 56.

16 Usp. Josip STANIĆ, Pastoral sveučilištaraca: problemi, mogućnosti, ciljevi, u: *Kateheza*, 16 (1994.), 2, 123.

17 Usp. Valentina B. MANDARIĆ, *Mladi – integrirani i(li) marginalizirani*, 185.

18 *Isto*, 195: »Mladima su potrebna vrijednosna oporišta koja će usmjeravati njihove međusobne odnose i pomoći im u oblikovanju njihova identiteta. Taj će identitet biti rezultat dugoročnog ulaganja u budućnost; nužno je stoga odgojno djelovati kako bi se pomoglo mladima u prevrednovanju postojećih vrijednosnih kriterija (na temelju izbora odgovornog života i brige za opće dobro). Pritom je od presudne važnosti potpora obitelji, škole, Crkve i drugih institucija koje se brinu za mlade; one bi trebale ponuditi kvalitetne programe i sadržaje kako bi mladi postali sposobni preuzeti odgovornost u društvu.«

19 Stanislav RYLKO, *Opening Address*, u: PONTIFICIUM CONSILIUM PRO LAICIS, *Youth and University: Witnessing to Christ in the University World*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2005., 23.

karaktera, usvajanja znanja i duhovnoga sazrijevanja.²⁰ Studentski pastoral mora se organizirati i razvijati uvažavajući ove elemente. Studentima treba pomoći da iz razdoblja mladenaštva postanu zrelije osobe i odgovorno uđu u svijet odraslih.

Studentski pastoral stoga u bitnome treba biti usmjeren na prenošenje i utvrđivanje pravih ljudskih i kršćanskih vrednota. Studentsko razdoblje izuzetno je pogodno za prikladne oblike katehizacije, kao i dubljeg teološkog rada. Prikladni susreti i tribine u tom pogledu mogu biti osobito koristan model djelovanja. Upravo preko njih studenti dobivaju priliku za stjecanje novih znanja u vjeri, kao i za pojašnjenje brojnih pitanja koja ih eventualno muče, a na koja još nisu pronašli pravi odgovor.²¹ U tome je pogledu na ovakvim susretima izuzetno važno povezivati pitanja vjere s aktualnim društvenim i moralnim pitanjima, kako bi studenti mogli uvidjeti životnu povezanost vlastite vjere i konkretnog života. Putem ovakvog načina djelovanja u životima studenata moći će se ukorijeniti istinske vrednote koje će nositi i određivati njihov budući život.

Kao jedna od primarnih i neodgodivih zadaća studentskog, ali i ukupnog sveučilišnog pastoralna nameće se zadaća ponovnog otkrivanja izvornog poslanja sveučilišta koje se sastoji u nastojanju služenja istini i mudrosti, ali ukupnoj istini o čovjeku i pravoj mudrosti koja je otvorena transcendentnom.²² Studenti moraju shvatiti svoju ulogu kao ulogu aktivnih sudionika u procesu sveučilišnog obrazovanja, a ne tek kao primatelja znanja. »Oni su aktivni kreativni protagonisti u procesu vlastitog obrazovanja.«²³

Studentski pastoral mora pomoći u odgojnoj dimenziji u sklopu sveučilišnog ambijenta. »Studenti, jer su u fazi rasta svih vidova svoje osobnosti, uvjetuju, direktno ili indirektno, ovaj tako važan ambijent, tražeći tip odgoja koji će omogućiti skladan rast intelekta, volje, slobode, afektivnosti, društvenosti, moralnog i religioznog

20 Usp. Rene REMOND, *The Contemporary University: a Time of Great Change*, u: PONTIFICIUM CONSILIIUM PRO LAICIS, *Youth and University: Witnessing to Christ in the University World*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2005., 36.

21 U tom je pogledu važno istaknuti vrlo veliku praktičnu vrijednost novoga *Katekizma za mlade*. Usp. *YOUCAT (HRVATSKI) – KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE ZA MLADE*, Verbum, Split, 2011.

22 Usp. Stanislav RYLKO, *Opening Address*, 23.

23 *Isto*.

osjećaja. I upravo tu pastoral studenata nalazi široki izražajni prostor, što se proteže od vjernosti istini, a da joj se ne pretpostavljaju osobni interesi, do razmatranja (kontemplacije) istine, što u molitvi nalazi svoj najviši izričaj. Sve sa svrhom vladanja sobom i služenja drugima.«²⁴ Zato ovaj vid pastorala mora u sebi uključivati nastojanje oko pomoći studentima kako bi se vježbali i u svojoj intelektualnoj dimenziji i u svojoj vjeri protiv ideologija i protiv iracionalizma.²⁵ Studentsko vrijeme je vrijeme nade. Studenti se nadaju ostvariti nekoliko glavnih ciljeva o kojima sanjaju u tome razdoblju, a to su ulazak u bračnu zajednicu i osnivanje obitelji, izbor životnog poziva i pronalazak prikladne profesionalne aktivnosti, doprinos pozitivnim promjenama u društvu i težnja za duhovnim ostvarenjem.²⁶ Studentski pastoral mora biti osjetljiv s obzirom na sva ta pitanja i studentima ponuditi prave i jasne odgovore koji će određivati njihove životne izbore.

2.3. Središnji elementi studentskog pastorala

Navještaj Božje riječi, sakramenti, zajedništvo Crkve i molitva središnji su elementi studentskog, kao i sveukupnog pastorala.²⁷ Euharistijsko zajedništvo nalazi se u samom središtu života i djelovanja vjernika. Stoga je ono središnji element i vrhunac i ovog oblika pastoralnog djelovanja. Navještaj Božje riječi osobito treba biti aktualiziran u liturgiji Crkve. No Božju riječ studenti su pozvani na poseban način razmatrati i na prikladnim katehetskim susretima, ali je dublje upoznavati i različitim oblicima teološko-studijskih susreta. Studenti su, naime, kategorija osoba koje se nalaze u intenzivnom studijskom procesu koji, pored određenja vezanih za vlastito studijsko područje ili neku granu znanosti ili tehnike, nužno mora uključivati i teološku formaciju. Studenti trebaju na prikladan način povezivati ova dva vida studija i formacije, te na taj način skladno ostvarivati plodonosnu suradnju vjere i razuma. A upravo je to ono

24 Josip STANIĆ, *Pastoral sveučilištaraca: problemi, mogućnosti, ciljevi*, 124.

25 Rene REMOND, *The Contemporary University: a Time of Great Change*, 37.

26 Usp. MaryAnn GLENDON, *University Students Today: Portrait of a New Generation*, u: PONTIFICIUM CONSILIUM PRO LAICIS, *Youth and University: Witnessing to Christ in the University World*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2005., 52.

27 Usp. Josip STANIĆ, *Pastoral sveučilištaraca: problemi, mogućnosti, ciljevi*, 125.

što se u sveučilišnom vremenu i u sveučilišnom ambijentu iz kršćanske perspektive treba posebno vrednovati.

Sljedeća je bitna sastavnica studentskog pastorala *duhovno vodstvo*. Svećenici kao duhovni vođe studenata moraju biti pripremljeni za rad sa studentima. Upravo će primjer i vodstvo duhovnika biti od ključnog značenja mladim ljudima u ovome važnome razdoblju života. »Važno je da se ti mladi ljudi mogu susretati s osobama koje su prošle njihov put i koje im na tom putu mogu biti voditelji. Riječ je o duhovnom vodstvu, bilo da se radi o pojedincima, bilo da se radi o animaciji skupine; duhovnom vodstvu što im omogućuje iskustvo zajedništva s Crkvom.«²⁸

2.4. Aktualni izazovi studentskog pastorala

Kako bi se ukazalo na važnost studentskog pastorala danas, važno je uočiti i nekoliko temeljnih izazova s obzirom na studentski život i djelovanje. Prije svega, važno je uočiti da se prvotni okvir toga života i djelovanja – sveučilište – danas nalazi u nemalim problemima. Bitna je uloga sveučilišta pomoći osobnom ljudskom i intelektualnom razvitku i formaciji studenata.²⁹ Takvu formaciju treba slijediti i vjerska formacija prikladna za studentsku dob i mogućnosti. No s obzirom na ovo, postavlja se veliko pitanje koliko su današnja sveučilišta doista u mogućnosti istinski sudjelovati u formaciji i osobnom razvitku studentskih duhovno-intelektualnih potencijala? Drugim riječima, koliko su studenti prepušteni sami sebi, s obzirom na ovaj razvitak i formaciju, te koliko se ova uloga svodi tek na parcijalni doprinos pojedinih sastavnica sveučilišnog djelovanja studentskom životu i sazrijevanju? Upravo ova pitanja otkrivaju velik problem pretvaranja sveučilišta samo u intelektualno-znanstvene institucije, zanemarujući pritom njihovu bitnu odgojno-formativnu ulogu.

Nadalje, veliki izazovi s kojima se susreću subjekti djelovanja u studentskome pastoralu danas su neke od aktualnih karakteristika sveučilišnog ambijenta. Prije svega, riječ je o ambijentu u kojemu

²⁸ Isto, 124.

²⁹ Usp. Rene REMOND, *The Contemporary University: a Time of Great Change*, 30.

kolaju mnoge ideje, a sve više i različite ideologije koje često isti taj ambijent čine vrlo nepreglednim i nejasnim, osobito u vrijednosnome smislu. Sveučilišta su danas, puno više nego ranije, ne toliko u institucionalnoj koliko u kulturalnoj i duhovnoj krizi.³⁰ Upravo su ona mjesta u kojima se, kako je već istaknuto, treba formirati istinska kultura društva. No često se nalaze u dosta nepovoljnoj situaciji u kojoj tu svoju ulogu ne uspijevaju ostvariti već više izgledaju poput zatvorenih sustava koji se održavaju prema ustaljenim i dominantnim ideološkim obrascima. U takvom ambijentu sveučilišna zajednica teško može ostvarivati svoju ulogu kulturalnog oslonca društva.

Među glavne uzročnike ovakvih pojava svakako treba ubrojiti dominantna filozofska strujanja u postmodernom svijetu koja, polazeći od onoga što se naziva "slabom misli", kao jedinu normu po kojoj bi se trebala ravnati sveučilišna i znanstvena zajednica često prikazuju radikalnu sumnju, skepticizam i relativizam.³¹ Jasno je da se u takvom ambijentu teško može graditi pouzdane i stabilne osobne i društvene temelje na kojima bi trebao počivati ukupan život i djelovanje pojedinaca i društva u cjelini. Stoga ne čudi da je za brojne pripadnike studentske populacije studentsko vrijeme vrijeme svojevrsnog 'lutanja i izgubljenosti' u kojemu se često ne uspijevaju ostvariti ni osnovne, tj. minimalne sveučilišne zadaće. U krajnjim slučajevima studentsko vrijeme završava napuštanjem studija, i to bez jasne životne vizije i projekta.

3. Studentski pastoral u Rijeci

Razrada teme studentskog pastorala u Rijeci najprije podrazumijeva razgraničenje različitih vremenskih razdoblja u kojima se odvijao život Crkve u ovome gradu u bližoj prošlosti. Tako se nužno mora razlikovati vrijeme od kraja Drugog vatikanskog koncila pa do početka sedamdesetih godina prošloga stoljeća, zatim period od sedamdesetih do demokratskih promjena u Hrvatskoj 1990.-1991., te vrijeme Domovinskog rata i, na kraju, ovo novije razdoblje koje

30 Usp. Stanislav RYLKO, *Opening Address*, 22.

31 Usp. *Isto*.

seže do današnjih dana. Naime, svako od ovih razdoblja označeno je u društvenom, ali i u pastoralnom smislu nekim posebnostima koje su utjecale na život i djelovanje Crkve, a time i na pastoralnu skrb za studente. Tako se u prvim dvama razdobljima (osim u pojedinim segmentima djelovanja) teško može govoriti o sustavnom i razrađenom studentskom pastoralu kao zasebnom pastoralnom području na razini cijeloga grada. Najviše su tome pridonijele nepovoljne političke i društvene okolnosti koje su tada bile aktualne, a uslijed kojih nije bilo moguće ostvarivati razrađeniji pastoral studenata. Demokratskim promjenama, a osobito završetkom Domovinskog rata, nastaju nove okolnosti koje Crkvi daju brojne nove prilike za sređenije i sustavnije djelovanje i u ovome, kao i u drugim pastoralnim područjima. U Rijeci se studentski pastoral počeo razvijati slično kao i u drugim sveučilišnim središtima u Hrvatskoj.³²

3.1. Kratak povijesni pregled

Drugi vatikanski koncil dao je odlučujuće poticaje za obnovu i razvitak pastoralnog djelovanja Crkve u Hrvata, pa tako i Crkve u Rijeci. Koncilsko gibanje se u početku, doduše, slabije osjećalo. Tome su uglavnom pridonijele nepovoljne društvene okolnosti. No s vremenom su se osjetili brojni pomaci u različitim pastoralnim područjima, pa tako i u studentskome pastoralu. Crkva je činila ono što je u danim okolnostima bilo moguće.

Svojevrsan karakterističan trenutak studentskoga pastoralu u Rijeci krajem šezdesetih i početkom sedamdesetih godina 20. stoljeća predstavljaju okupljanja mladih i studenata koja su u tom razdoblju započela u samostanu otaca dominikanaca i u crkvi sv. Jeronima. Može se reći da je od tada, iako u različitom intenzitetu i na različite načine, upravo to mjesto postalo svojevrsnim katoličkim okupljalištem mladih, studenata, ali i intelektualne katoličke elite. Takva okupljanja nastavljena su sve do današnjih dana, najviše zauzimanjem o. dr. Marijana Jurčevića, umirovljenog profesora s Teologije u Rijeci.

³² Više o nekim aspektima toga razvitka u drugim sveučilišnim središtima vidi u: Josip STANIĆ, Pastoral sveučilištaraca: problemi, mogućnosti, ciljevi, 122.

Uz početak ovih okupljanja i uz prve godine ovakva djelovanja vezan je i poznati slučaj zajednice *Synaxis*.³³ Iako ovdje ne možemo ulaziti u analizu ovoga slučaja, kao ni u razradu svih okolnosti koje su dovele do gašenja te zajednice, treba istaknuti da je ona predstavljala svojevrsni karakteristični trenutak u pastoralu mladih u Rijeci u jednom teškom vremenu. Važno je, nadalje, istaknuti i okupljanja katolika laika kao studenata na novoosnovanom *Institutu za teološku kulturu laika* u Rijeci.³⁴ Iako će i njegovo djelovanje te, u konačnici, prestanak djelovanja biti vezan za slučaj zajednice *Synaxis*, ipak je i on predstavljao važan pomak u smislu teološkog obrazovanja laika u to vrijeme. Vjeronauk i okupljanja studenata i mladih u vremenu od 1967. do 1978., kao i od 1988. do 1991., na Trsatu, ali i kod o. dominikanaca, kao i u još nekim župama, vodio je i dr. fra. Emanuel Hoško, danas također umirovljeni profesor s Teologije u Rijeci. U vjerskoj pouci mladih i studenata istaknuli su se i neki drugi nastavnici sa tadašnje *Visoke bogoslovske škole*, kao i brojni župnici.

Budući da zbog društvenih okolnosti tada nisu postojale objektivne mogućnosti razvitka studentskog pastorala na Sveučilištu, studentski pastoral u gradskim župama do početka demokratskih promjena odvijao se uglavnom kao dio redovitog župnog pastorala.³⁵ To znači da su studenti uglavnom bili povezivani sa skupinama mladih, tj. studentskom pastoralu najčešće se nije prilazilo kao zasebnom pastoralnom području. On je bio, manje-više, uklopljen u pastoral mladih. Takva će situacija u najvećem broju slučajeva ostati nepromijenjena do najnovijeg vremena. Često se slična situacija ponavlja i danas.

33 Više o slučaju *Synaxis* vidi u: Viktor BURIĆ, Dekret kojim je riječki nadbiskup oduzeo kanonsku misiju Tihomiru Iliji Zovku, u: *Agencija Kršćanska sadašnjost*, 6. ožujka 1971., 1 (Prilog IV); Viktor BURIĆ, Nadbiskup dr. Viktor Burić mladim kršćanima, u: *Zvona*, 1 (1971.), 2; Vladimir ŽMAK, *Synaxis*, pretjerani iskorak ili propuštena šansa u pokoncijskoj obnovi Crkve u Rijeci, u: *Riječki teološki časopis*, 14 (2006.), 2, 469-482.

34 Usp. Obavijest dvaju Instituta za laike, u: *Glas Koncila*, 28. rujna 1969., 7.

35 Sličan način djelovanja ostvarivan je u svim hrvatskim sveučilišnim središtima. »Poticaj za okupljanje studenata od 70-tih godina uvijek je dolazio iz pojedinih župnih zajednica. Taj oblik studentske kateheze u hrvatskim sveučilišnim središtima na razini župne zajednice vrlo je vrijedan, posebice kao *model okupljanja*, ali i kao *model vjerničkog formiranja*. Dakle, imao je dvostruki cilj: osposobiti studente za ulogu punoljetnih kršćana u obitelji i društvu, ali ih i integrirati u župnu zajednicu, a time uvesti u Opću Crkvu...« Stipe NIMAC, *Zahtjevi praktične teologije u hrvatskoj Crkvi*, Ravnokotarski cvit, Lepuri, 2001., 79-80.

3.2. *Novi pomaci u novom vremenu*

Završetkom Domovinskog rata prilike su se promijenile i Crkva se, uz intenzivno karitativno djelovanje, kao i uz druge oblike djelovanja, mogla više posvetiti razvitku nekih oblika pastoralala koji su zahtijevali drugačiji pristup nego što je to bilo do tada. Studentski pastoral u Rijeci osobit će zamah dobiti 1996. godine kada se u taj vid djelovanja aktivno uključio vlč. mr. Tomislav Rogić.³⁶ Župna Uznesenja BDM kod Kosog tornja postat će mjestom aktivnijeg okupljanja studenata i mladih, kao i središtem promicanja studentskoga pastoralala u Rijeci. Vlč. Rogić će kao župnik ove župe, pored ostalih, osobito značenje pridavati studentskome pastoralu. Godine 1997. bit će i službeno imenovan studentskim kapelanom.³⁷ On je pokrenuo više inicijativa duhovne i pastoralno-organizacijske naravi koje će studentski pastoral postaviti na jednu novu razinu.

Pored aktivnosti za studente na razini župnih zajednica u ovoj razdoblju započet će i aktivnija skrb za studente u povezanosti s riječkim Sveučilištem. U tom smislu treba osobito istaknuti nekoliko činjenica. »S organiziranim radom na planu Sveučilišta počinje se akademske godine 1997./98. Prva inicijativa bila je osnivanje Inicijativnoga odbora studenata grada Rijeke, koji uključuje predstavnike svih fakulteta, Studentskoga doma, župskih zajednica i grupa u kojima se njeguje rad s mladima. Slijedom razvoja događaja osniva se i Studentski duhovni centar u prostorima župe Uznesenja BDM u kojem se studenti okupljaju na redovitim tjednim i drugim susretima različitih sadržaja.«³⁸

Važno je istaknuti i značenje djelovanja Akademskog katoličkog društva "Jeronim" s obzirom na studentski pastoral u Rijeci. Naime, ovo je društvo, pored drugih svojih aktivnosti, bilo osobito spremno i na djelovanje sa studentima. To djelovanje ostvarivano je i u nekim institucionalnim okvirima. To se u prvome redu odnosi na činjenicu da je prije spomenuti Inicijativni odbor studenata grada

36 Usp. Silvia VOZILA, Odbor studenata – tko smo mi?, u: *Vodič za studente. Akademska godina 2001./2002.*, Rijeka, 2001., 4.

37 Usp. *Isto.*

38 *Isto.*, 5.

Rijeke³⁹ u svibnju 2000. godine postao jednim od ogranaka ovoga društva, te je preimenovan u *Odbor studenata grada Rijeke*.⁴⁰ Ovo je tijelo bilo vrlo aktivno u promoviranju i ostvarivanju različitih aktivnosti iz područja studentskoga pastoralu u prvim godinama 21. stoljeća u Rijeci.

Pored toga, treba istaknuti da su se u studentskom pastoralu u Rijeci i tada isticali, a i danas se ističu oci salezijanci; na području njihove župe sv. Josipa nalazi se i *Studentski dom*. Svojom karizmom osobitog djelovanja u evangelizaciji i katehizaciji mladeži oni su dali i danas daju osobiti doprinos studentskom pastoralu. Studenti se danas okupljaju u okviru zajednice mladih u ovoj župi. Druga salezijanska župa, ona Marije Pomoćnice na Podmurvicama, također je poznata po aktivnom djelovanju u studentskom pastoralu. U njoj su organizirani studentski susreti, i to prema poznatom salezijanskom modelu "mladi za mlade."⁴¹ Oci salezijanci svoje su djelovanje osobito razvili i u župi sv. Antuna Padovanskog na Kantridi, gdje se studenti također okupljaju u okviru zajednice mladih.⁴²

Kraj devedesetih godina obilježiti će i neka nastojanja povezivanja studenata katolika iz Rijeke sa studentima iz drugih zemalja, kao i uključivanje u neke međunarodne pothvate. U tom smislu osobito treba istaknuti organiziranje *IV. Susreta katoličkih studenata Srednje i Jugoistočne Europe* u Lovranu od 12. do 14. studenog 1999. godine. Susret je održan pod geslom »Mladi kršćanin – prorok današnjice i izazov trećeg tisućljeća«.⁴³ Ovaj susret bio je izvrsna prilika za upoznavanje iskustva vjere studenata iz drugih zemalja, kao i za razmjenu spoznaja o vjeri te za druženje. U tom pogledu organizirana su prigodna predavanja i radionice, posjet Rijeci, a središnji dio predstavljala su euharistijska slavlja. Pored ovoga, brojni su se studenti aktivno uključili u ostvarivanje čestih susreta od kojih su neki posebno organizirani za studente, kao što je to bio *Studentski*

39 Ovaj Inicijativni odbor osnovan je 1996. godine.

40 Usp. Silvia VOZILA, Odbor studenata – tko smo mi?, 5-6.

41 Usp. Jelena UŠLJEBRKA, Marija Pomoćnica: mladi za mlade, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 7.

42 Usp. Kantrida: župa sv. Ante Padovanskog, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 20-21.

43 Biljana PORTNER, Mladi kršćanin – prorok današnjice i izazov trećeg tisućljeća, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 2, str. 6.

dan,⁴⁴ dok su drugi organizirani u širem smislu pasterala mladih. U tom pogledu treba istaknuti uključivanje velikog broja studenata u ostvarivanje *Susreta hrvatske katoličke mladeži* u Rijeci 29. travnja 2000. godine. Studenti inače aktivno sudjeluju u ovakvim susretima, kao i onima na razini Riječke nadbiskupije, ali i šire, tj. na *Svjetskim susretima katoličke mladeži*, kao i na nekim drugim skupovima. Tako su predstavnici riječkih studenata, zajedno s drugim studentima iz Hrvatske, sudjelovali i na *Katoličkom studentskom simpoziju* u Rimu, od 27. travnja do 2. svibnja 2012. Voditelj putovanja studenata iz Hrvatske bio je don Damir Stojić, studentski kapelan u Zagrebu. Studenti se često uključuju i u brojna hodočašća i u druge inicijative. Između tih inicijativa osobito treba istaknuti one karitativnog i volonterskog karaktera u koje se studenti uključuju već duži niz godina.⁴⁵

Ovim aktivnostima svakako treba pribrojiti aktivnije uključivanje brojnih studenata u aktivnosti zajednica mladih u zajednicama, udrugama i pokretima vjernika nadžupnog karaktera, ali i u zajednicama mladih u župama našega grada, kao i u prigradskim župama. Neki od ovakvih načina okupljanja snažnije su aktualizirani počevši od druge polovice devedesetih godina prošloga stoljeća, a neki su afirmirani i ranije. Ovdje posebno treba istaknuti *Zajednicu kršćanskog života (ZKŽ)* koja djeluje u župi Srca Isusova na Zametu,⁴⁶ *Franjevačku mladež (Frama)* na Trsatu,⁴⁷ *Framu* na Žabici, tj. u župi Gospe Lurdske kod otaca kapucina,⁴⁸ *Framu* na Krnjevu u župi sv. Nikole Tavelića,⁴⁹ vjeronaučnu skupinu mladih koja se okupljala kod otaca isusovaca u Opatiji⁵⁰ i katoličku molitvenu sku-

44 Usp. Jelena BJELANOVIĆ, Studentski dan, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 33; Jelena BJELANOVIĆ – Siniša PUCIĆ, Treći Studentski dan – Košljun, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 2, 24.

45 Usp. Zašto postati volonter?, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 30.

46 Usp. Zajednica kršćanskog života (ZKŽ) na Zametu, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 2, 22.

47 Usp. Trsat: mir i dobro!, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 8-9.

48 Usp. Janja GUŠČIĆ, Frama Žabica – Rijeka, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 2 (2000.), 4, 32.

49 Usp. Tereza BUMBAK, Krnjevo: pax et bonum, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 16-17.

50 Usp. Opatija: Pozdrav iz Opatije, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 10-11.

pinu mladih *Emaus* pri samostanu sestara milosrdnica u Rijeci.⁵¹ K tome, važno je spomenuti i druge skupine mladih: zajednicu *Duga* iz župe sv. Mateja na Viškovu,⁵² zajednicu mladih iz župe sv. Jurja na Gornjoj Drenovi,⁵³ zajednicu mladih u župi sv. Franje Asiškog na Pehlinu⁵⁴ i dr.

3.3. *Studentski pastoral u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Rijeci*

Kako je vidljivo iz kratkog povijesnoga pregleda, studentski se pastoral u Rijeci uglavnom ostvarivao i danas se ostvaruje u župnim zajednicama. Iako je uvijek bio prisutan problem manjka jasnog prepoznavanja ovoga vida djelovanja kao vlastitog i specifičnog područja pastoralnog djelovanja, ipak su župne zajednice one koje se u određenim okvirima djelovale i dale odlučujući doprinos razvitku studentskog pastorala. Studenti su u njima najčešće bili uklopljeni u skupine mladih ili su djelovali u nekim drugim skupinama, kao i u određenim službama i zaduženjima u zajednicama.

Pored redovničkih župa već duži niz godina župa Uznesenja BDM u Rijeci (kod Kosog tornja) svojevrsno je središte studentskog pastorala u gradu za koje je i Riječko-senjska, a danas Riječka nadbiskupija vezala djelovanje studentskih kapelana ili, danas, povjerenika za sveučilišni pastoral. Župnici ove župe, župni vikari te osobito oni koji su bili imenovani studentskim kapelanima, dali su velik doprinos studentskom pastoralu u župi, ali i u cijeloj Rijeci. Ova je župa specifična u prvome redu zbog svoga smještaja u strogom središtu grada u kojemu je postala okupljalištem vjernika iz različitih dijelova grada i okolice, a time i mladih i studenata.⁵⁵ To je osobito važno za studente iz drugih krajeva koji se lakše mogu uklo-

51 Usp. *Emaus* – Katolička molitvena zajednica mladih, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 12-13.

52 Usp. Zajednica mladih 'Duga' iz župe Sveti Matej – Viškovo, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 2, 10-11.

53 Usp. Karmen PALČIĆ, Zajednica mladih iz župe sv. Jurja – Gornja Drenova, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 2, 11.

54 Usp. Pehlin: župa sv. Franje Asiškog, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 14-15.

55 Usp. Nataša RONČEVIĆ – Silvia VOZILA, Župna zajednica studenata Uznesenja Blažene Djevice Marije u Starom gradu, u: *Zašto ne? Riječki studentski katolički list*, 1 (1999.), 1, 25.

piti u novu sredinu u župnoj zajednici u kojoj se posebice pastoralno djeluje za studente.

Mnogi oblici i modeli djelovanja sa studentima razvijali su se tijekom više godina te su i danas aktualni. Tako je npr. studentski susret utorkom u župnom klubu, koji je s vremenom prerastao u teološku tribinu za studente, već cijeli niz godina jedan od najaktualnijih katehetsko-teoloških modela djelovanja.⁵⁶ Pored okupljanja mladih u okviru Trsatskog svetišta i kod otaca dominikanaca i salezijanaca, ovaj susret je, s obzirom na svoju povijest i sadašnju aktualnost, jedan od prepoznatljivijih u studentskom pastoralu u Rijeci.⁵⁷ Kao središnje i glavno susretnište mladih i studenata svakako treba istaknuti sv. misu nedjeljom u 18:00 sati na kojoj se već dugi niz godina okuplja velik broj mladih i studenata. Okupljanja se ostvaruju i u drugim prilikama, kao što su euharistijska klanjanja, duhovne obnove, koncerti duhovne glazbe i sl.

3.4. *Riječki studentski katolički list "Zašto ne?"*

Kao osobito vrijednu stranicu studentskog pastorala u Rijeci na prijelazu u novo tisućljeće treba istaknuti osnutak *Riječkog studentskog katoličkog lista "Zašto ne?"* koji je, počevši od 1999. god., izlazio tijekom nekoliko narednih godina. Ideja vodilja pri osnutku i izdavanju ovoga lista bila je pomoć studentima, osobito onima iz drugih krajeva, u uklapanju u novu sredinu, kao i što boljoj komunikaciji među njima.⁵⁸ List je, stoga, bio važna poveznica u okupljanju

56 Usp. ŽUPA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE – RIJEKA, *Plan i program za "pastoralnu godinu" 1996/97.*, Rijeka, 1996., 9-10; RIJEČKA NADBISKUPIJA, *Nadbiskupijski kalendar s naglascima djelovanja pastoralnih ureda i povjerenstava. Pastoralna godina 2011./2012. Godina mladih*, Rijeka, 2011., 57.

57 Nataša RONČEVIĆ – Silvia VOZILA, Župna zajednica studenata Uznesenja Blažene Djevice Marije u Starom gradu, 25: »... Okupljanja su počela prije otprilike 6 godina za vrijeme prijašnjeg župnika dr. Milana Šimunovića. Povremeno dosta veliki broj zainteresiranih sudionika svjedoči o potrebi takvih okupljanja. Uglavnom su 'na tapetu' aktualne teme iz života mladih, vjerske istine i iskustva vjere. Za studente koji žive izvan Rijeke i vikendom putuju kući povoljna je okolnost da je susret u toku tjedna. Nema nekog čvrstog plana koji bi se morao slijediti, što ostavlja mnogo slobodnog prostora za osobnu angažiranost. Cilj tih sastanaka je da studenti ne ostanu pasivni promatrači – 'slušači', već da slobodno izraze svoje mišljenje o pojedinoj problematici ili možda ispričaju neki svoj doživljaj vezan uz temu i tako potaknu diskusije koje doista znaju biti žive.«

58 Usp. Nataša RONČEVIĆ, "Zašto ne?" – Što je to?, u: *Vodič za studente. Akademski godina 2001./2002.*, Rijeka, 2001., 8-9.

i informiranju riječkih studenata, osobito o aktivnostima Crkve u studentskome pastoralu.

3.5. *Novije inicijative*

U gradu Rijeci i okolici djeluje više pokreta, udruga i skupina vjernika laika koji su se razvili početkom trećega tisućljeća ili su postojali od prije, ali su kod nas postali osobito aktivni u to vrijeme. I unutar njih okupljaju se mladi i studenti. Pritom se osobito misli na neke zajednice i pokrete nadžupnog karaktera, a neki su i međunarodnog karaktera. Od ovdje spomenutih zajednica, udruga i pokreta treba izdvojiti: *Neokatekumenski put*, *Karizmatske zajednice*, *Taize pokret*. Pored njih, važno je spomenuti i katoličke zajednice i udruge u okviru kojih se redovito okuplja i veći broj studenata, kao što su *Katolički skauti*, *zajednica Krista Kralja*, *Hrvatski katolički zbor MI*, *Udruga sv. Vinka Paulskog* i *Katolička udruga mladih Istre* (KUMI). Studenti su uključeni i u *Katoličku malonogometnu ligu 'Sv. Jeronim'*, ali i u različite tečajeve formacije za djelovanje u crkvenim zaduženjima, kao što su animatori za mlade.⁵⁹

Od teološko-edukativnih sadržaja u koje su uključeni i brojni studenti treba izdvojiti tribinu *Trsatski razgovori* u okviru aktivnosti u Svetištu Gospe Trsatske. To Svetište također je dalo i daje nezamjenjiv doprinos u razvitku studentskoga pastorala, a bit će tim značajnije zbog blizine novog studentskog kampusa na Trsatu.

3.6. *Neki aktualni naglasci iz današnje situacije studentskog pastorala u Rijeci*

Kao prvi aktualni naglasak i prvu aktualnu potrebu svakako treba istaknuti nastojanje oko aktivnijeg studentskog pastorala u župama grada. Župa, kao najkonkretniji okvir života Crkve, za sve kategorije vjernika predstavlja neizostavno polazište vjerskog života. Upravo iz toga razloga studenti su također pozvani prepoznati važ-

⁵⁹ O svemu ovome više vidi u: *Vodič za studente. Akademski godina 2001./2002.*, 25-27; *Vodič za studente i srednjoškolce. Školska i akademska godina 2003./2004.*, 12-19; *Vodič za studente i srednjoškolce. Školska i akademska godina 2004./2005.*, 8-19.

nost vlastita udjela u poslanju vlastitih župnih zajednica, ili onih na čijem području žive tijekom studija.

Možemo reći da se studenti u pitanju doprinosa životu i djelovanju župne zajednice mogu naći u dvojakoj situaciji. Naime, današnja pastoralna situacija u Rijeci pokazuje trend prema kojemu većina studenata koji dolaze iz pojedinih župnih zajednica grada vjerski život prakticira u vlastitim župama, kao i unutar pokreta i skupina vjernika kojima pripadaju. U drugačijoj su situaciji oni studenti koji dolaze iz drugih krajeva Hrvatske ili iz inozemstva. Dio njih vjersku praksu prakticira u župama na čijem teritoriju žive, a dio se priključuje programima koje za studente organizira *Povjerenstvo za sveučilišni pastoral* Riječke nadbiskupije⁶⁰ u župi Uznesenja BDM, dok se dio priključuje programima pojedinih redovničkih zajednica u gradu.

Perspektiva studentskog pastoralna na župnoj razini mora najprije uključivati prepoznavanje vlastitosti studentske populacije, i to u puno većoj mjeri nego što je to bilo do sada. Naime, čini se da se studente još uvijek ne prepoznaje kao specifičan dio skupine mladih. Zbog toga ih se najčešće na neodređen način jednostavno spaja sa skupinom mladih. Za njih se najčešće ne organiziraju posebni pastoralni programi, i to upravo iz uvjerenja da jednostavno mogu biti uklopljeni u skupinu s ostalim mladima. No iz svega onoga što je u prvom poglavlju ovoga rada rečeno o vlastitostima studentskog razdoblja života, postaje jasno da perspektiva djelovanja sa studentima ne može ići tim putem. To znači da se u župnim zajednicama studente mora vrednovati kao posebnu kategoriju vjernika za koju je potrebno ostvarivati vlastite pastoralne programe.

4. Mogućnosti i perspektive

4.1. Pretpostavke sustavnog studentskog pastoralna

Temeljna pretpostavka od koje se danas mora krenuti u smislu razvitka i unapređenja studentskog pastoralna u Rijeci jest prepoznavanje studentskoga pastoralna kao zasebnog i važnog područja

⁶⁰ Što je ranije organiziralo *Povjerenstvo za pastoral mladih* ili *Ured za mlade* Riječke nadbiskupije.

pastoralnog djelovanja, sa svim njegovim vlastitostima i zahtjevnostima. Upravo u tom smjeru idu novije crkvene odredbe u Riječkoj nadbiskupiji.⁶¹ Studentski pastoral mora biti prepoznat kao vlastito područje djelovanja osobito na župnoj i biskupijskoj razini.

Kao i svako drugo područje pastorala, i ovaj vid djelovanja kao svoj temeljni cilj podrazumijeva životno povezivanje osoba s otajstvom Isusa Krista. Stoga upravo to otajstvo i riječ Božja moraju uvijek biti prepoznavana kao temeljni sadržaj djelovanja. Studentski pastoral ne smije ostati na nekoj neodređenoj razini akademske suradnje ili nečega sličnog. Suradnja i dijalog u sveučilišnom su ambijentu svakako nužni. No to ne podrazumijeva odricanje od temeljnih crkvenih ciljeva djelovanja. Nova evangelizacija u sveučilišnom ambijentu nezamisliva je bez uvažavanja ovih odrednica.

Nadalje, svi pastoralni djelatnici koji su uključeni u studentski pastoral moraju upoznavati i uvažavati karakteristike studentske dobi, tj. studentskoga životnog razdoblja. To je nužno za stvaranje realnih i prihvatljivih pastoralnih projekata i programa. Poznavanje konkretne situacije studenata nužan je preduvjet uspješnog pastoralnog djelovanja. Ta je situacija, kako je vidljivo, po mnogočemu specifična u odnosu na druge kategorije vjernika i stoga je u odnosu na nju potreban i odmjeran i usklađen pastoralni pristup.

4.1.1. Sustavan studentski pastoral u župnim zajednicama

Kako je već istaknuto, jedna od najnužnijih pretpostavki sustavnog studentskog pastorala je prikladna organizacija župnoga pastorala unutar kojega će biti moguće razvijati i unapređivati vlastito pastoralno djelovanje u odnosu na studente. Kako je vidljivo iz ovoga rada, župne zajednice su do sada bile temeljni ambijent okupljanja studenata. Dobar dio studentske populacije u Rijeci dolazi upravo iz župnih zajednica grada i okolice. To znači da se nikako ne može i ne smije izuzimati studentski pastoral iz okvira župne zajednice. Djelovanje osoba i ustanova na nadžupnim razinama (koje je

⁶¹ Više o tome vidljivo je iz obrazloženja osnutka Povjerenstva za sveučilišni pastoral Riječke nadbiskupije 2011. god. Usp. RIJEČKA NADBISKUPIJA, *Nadbiskupijski kalendar s naglascima djelovanja pastoralnih ureda i povjerenstava. Pastoralna godina 2011./2012. – Godina mladih*, 55-56.

potrebno i nužno u studentskom pastoralu) mora biti usklađeno sa župnim pastoralnim aktivnostima.

Sve ovo ne znači da se danas i u budućnosti i unutar župnoga pastoralna neće trebati promijeniti neki pristupi studentskome pastoralu. To u prvome redu znači da će i župnici i župne zajednice kao takve morati postići veći stupanj otvorenosti u odnosu na nadžupne projekte u studentskome pastoralu. Ovo, kao i druga pastoralna područja, zahtijeva specifičan i složen pastoralni pristup koji se ne može ograničiti samo na okvire župne zajednice. Župne zajednice moraju u tom pogledu biti otvorene za nadbiskupijske projekte u studentskome pastoralu.

4.1.1.1. Zajednica studenata u župi

Jedna od mogućnosti koja se svakako mora više vrednovati u studentskome pastoralu u Rijeci danas je osnutak i djelovanje *zajednice studenata* u župama. Prema modelu živih vjerničkih krugova, preporučenom od naših biskupa,⁶² ova zajednica može i treba dati nezamjenjiv doprinos u župnome pastoralu u odnosu na studente. Zajednica bi trebala biti usmjerena na ostvarivanje svih vidova studentskog pastoralna u župi. To znači da treba biti u mogućnosti ponuditi kvalitetne katehetske programe, voditi članove prema liturgijskim slavljinama Crkve, ali im i pomoći konkretno pridonositi, kao studenti, životu župne zajednice. Studentima, kao i mladima općenito, treba ponuditi konkretne mogućnosti djelovanja u karitativnom djelovanju Crkve.⁶³ K tome, ova zajednica može pomoći ostvarivanju različitih studijskih projekata u župi, pokretanju teoloških tribina, radionica za

62 Iako tu zajednicu u ovome dokumentu biskupi izrijekom ne spominju, mogućnost njezina osnutka otvorena je već u preporuci o osnutku i drugih zajednica koje su potrebne u župnom pastoralu. Usp. HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, Župna kateheza u obnovi župne zajednice – Plan i program, Zagreb – Zadar, 2000., br. 7 (dalje: ŽK).

63 Josip STANIĆ, Pastoral sveučilištaraca: problemi, mogućnosti, ciljevi, 125-126: »Zajedno s mogućnošću sudjelovanja u liturgijskim slavljinama, dobro je, ako je to moguće, dati studentima priliku sudjelovanja u kojem karitativnom djelu. Ti oblici zauzimanja pomažu mladima pretočiti vjeru u život i otvoriti se svijetu koji ih okružuje, nudeći im iskustvo koje ambijent studija često zanemaruje. Time im se pomaže načiniti prijelaz od općih principa do poniznih ostvarenja tih principa u često jednostavnim, ali konkretnim djelima, što im pomaže da rastu i kao ljudi i kao kršćani.«

srednjoškolce i radničku mladež i sl. Iz ovoga je vidljivo kolika je važnost osnutka i djelovanja zajednice studenata u župi.

4.2. Studentska kateheza

Neizostavna pretpostavka studentskog pastoralala, koju se mora zasebno istaknuti, svakako je sustavna i razrađena kateheza. Studentska kateheza po sebi je povezana s katehezom mladih, kojoj Riječka nadbiskupija pridaje osobitu pozornost u pastoralnim nastojanjima, osobito na župnoj razini. »Kateheze za mlade nužni su i neizostavni dio pastoralnih nastojanja. Potrebno ih je organizirati na svim razinama djelovanja. Posebnu pozornost u ovome pogledu potrebno je posvetiti razini župne zajednice.«⁶⁴

Studentskoj katehezi u ovom je pogledu potrebno posvetiti osobitu pozornost, kako u njezinoj pripremi tako i u načinima ostvarivanja. Ovaj vid kateheze, naime, zahtijeva specifičan pristup. To se u prvome redu odnosi na veću razinu znanstvene otvorenosti i usmjerenosti, kao i na veću razinu interdisciplinarnog pristupa u katehetskom radu. Studentima treba biti omogućeno sustavno upoznavanje nauka Crkve i teologije u povezanosti s onim znanstvenim područjima i granama u kojima se specijaliziraju. Zato nositelji studentske kateheze moraju biti stručno i znanstveno osposobljeni.

4.3. Animatori u studentskom pastoralu

Nužna je pretpostavka sustavna djelovanja u studentskom pastoralu i djelovanje *pastoralnih animatora*. Zaduženje pastoralnih animatora posebno je istaknuto od strane naših biskupa u dokumentu o obnovi župne zajednice.⁶⁵ Biskupi su to još jednom istaknuli u najnovijem dokumentu *Za život svijeta. Pastoralne smjernice za apostolat vjernika laika u Crkvi i društvu u Hrvatskoj*.⁶⁶ Jasno je da

64 Usp. RIJEČKA NADBISKUPIJA, *Nadbiskupijski kalendar s naglascima djelovanja pastoralnih ureda i povjerenstava. Pastoralna godina 2011./2012. – Godina mladih*, 9.

65 Usp. ŽK, br. 95.

66 ZŽS, br. 107: »Animator je osoba koja ima temeljnu teološku formaciju, ali i dostatnu specifičnu formaciju za animiranje određene skupine vjernika u župnoj zajednici ili za animiranje određenog područja pastoralnog djelovanja (usp. ŽK, br. 95). Službu obavlja pod vodstvom župnika kojemu je od osobite pomoći u animiranju raznih pastoralnih događanja u župi, a spreman je staviti se na put trajne teološko-pastoralne formacije. Pastoralni animator ili asistent može pomagati župniku,

se i u području pastoralne mladima mora nastojati formirati animatore za mlade.⁶⁷

S obzirom na studentski pastoral to znači da se mora formirati one animatore koji će se posebno angažirati u studentskom pastoralu. Njih bismo u tom smislu mogli i nazvati *animatorima u studentskom pastoralu*. Njihova je uloga poglavito katehetske naravi, tj. oni koji su prikladni i formirani za ovaj vid djelovanja, sudjeluju u ostvarivanju poziva katehete za jedan točno određen vid katehetskog djelovanja u Crkvi.⁶⁸ Jasno, katehetski vid djelovanja nije jedini aspekt djelovanja animatora. Oni moraju posjedovati i određene organizacijske i druge sposobnosti za ostvarivanje šire lepeze djelovanja animatorskoga tipa.

Iz dosad iznesenih postavki vidljiva je potreba da se studentski pastoral promatra kao zasebno pastoralno područje u odnosu na pastoral mladima. Stoga je nužno da se i animatori koji bi djelovali u ovome području na specifičan način formiraju upravo poštujući karakteristike i potrebe svijeta studenata u odnosu na kršćanski život i djelovanje.

Animatori moraju posjedovati najprije opće karakteristike pastoralnih animatora.⁶⁹ Oni su, ponajprije, suradnici u pastoralnom djelovanju. Pored sigurnih ljudskih kvaliteta, animatori moraju biti osobe uzorna kršćanskog življenja, što podrazumijeva prikladan moralni i sakramentalni život. Animatorske sposobnosti ogledaju se u jasnoj spremnosti animiranja manje zajednice te ostvarivanja prikladnih programa. »Biti animator znači: imati jasne ideje, urav-

---

ali i župnom kateheti, u pastoralno-katehetskom radu bilo da se radi o animiranju ili vođenju određene skupine vjernika ili preuzimanju bilo koje pastoralno-katehetske inicijative u župi (organiziranje tematskih kampova za djecu školske dobi za vrijeme školskih praznika, organiziranje i vođenje župnih hodočašća, slavlja, nedjeljnih druženja neposredno nakon svete mise, pomaganje oko održavanja župne mrežne stranice, uređivanje župnoga lista, radijskih emisija vjerskog sadržaja, osmišljavanje programa za provođenje slobodnog vremena mladih i djece u župnim prostorima, organiziranje župnog Caritasa, ali i drugih nematerijalnih oblika pomoći građanima s područja župe i sl.)«

67 S time u svezi Riječka nadbiskupija provela je vlastiti program formacije animatora za mlade u pastoralnoj godini 2011./2012. U taj program bilo je uključeno 17 animatora iz desetak župa nadbiskupije. Usp. RIJEČKA NADBISKUPIJA, *Nadbiskupijski kalendar s naglascima djelovanja pastoralnih ureda i povjerenstava. Pastoralna godina 2011./2012. – Godina mladih*, 10-11.

68 Usp. KONGREGACIJA ZA KLER, *Opći direktorij za katehezu*, Kršćanska sadašnjost – Nacionalni katehetski ured Hrvatske biskupske konferencije, Zagreb, 2000., br. 230.

69 Usp. ZŽS, br. 107.

noteženost, 'biti' odrastao u vjeri, s osjećajem za Crkvu i zajedništvo u Crkvi, posjedovati darežljivost bez interesa, sposobnost zapažanja i slušanja, čak i nešto 'utopije', te smisla za humor.«⁷⁰

4.4. Sakralni prostor

Jedna je od temeljnih pretpostavki sustavnog studentskog pastoralna prikladan sakralni prostor u sveučilišnom ambijentu.⁷¹ U tom smislu u Rijeci je potrebno osigurati sakralne prostore, prije svega, u novome sveučilišnom kampusu na Trsatu, koji će u dogledno vrijeme zasigurno postati sveučilišnim središtem ovoga grada, ali i cijele zapadne Hrvatske. K tome, sakralni je prostor potrebno osigurati u Studentskom domu. Iako studentska populacija u liturgijskim slavlja sudjeluje uglavnom u okviru župnih zajednica (što i ubuduće treba ostati jednom od važnih sastavnica studentskoga pastoralna), ipak je nužno i u sveučilišnom ambijentu omogućiti prikladne liturgijske sadržaje, u prvome redu sakramentalna slavlja.

4.5. Usmjerenost prema aktivnom evangelizacijskom djelovanju

Neodvojivo je od liturgijskog aspekta studentskog vjerskog života nastojanje oko evangelizacijskog djelovanja studenata u sveučilišnom ambijentu. Studentski pastoral je po svojoj naravi usmjeren prema zauzetom evangelizacijskom djelovanju u odnosu na ljude i ambijente u kojima studenti djeluju. Njihovo je djelovanje usmjereno na ambijent visokog obrazovanja, znanosti i kulture. Stoga će to djelovanje u bitnome odrediti prisutnost evanđeoske sastavnice života u tim stvarnostima. Studenti imaju privilegiranu priliku ostvarivati poziv na evangelizacijski dijalog koji Drugi vatikanski koncil upućuje poglavito vjernicima laicima, i to posebno u smislu iskrena razgovora s ljudima današnjice u ambijentima pojedinih struka i znanosti.⁷² Svjedočanstvo evanđelja u tim stvarnostima, prema njima, mora biti osobito vidljivo i prepoznatljivo.

⁷⁰ ŽK, br. 95.

⁷¹ Usp. Josip STANIĆ, Pastoral sveučilištaraca: problemi, mogućnosti, ciljevi, 123.

⁷² Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, *Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu Gaudium et spes* (7. XII. 1965.), br. 43, u: *Dokumenti*, VII. popravljeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, 2008.

4.6. *Odgovjor za dijalog vjere, kulture i znanosti*

Odnos vjere, kulture i znanosti jedna je od temeljnih karakteristika sveučilišnog, a time i studentskoga pastoralala.⁷³ Stoga su perspektive razvitka ovoga vida pastoralnog djelovanja bitno označene upravo tim odnosom, tj. načinom na koji se on bude shvaćao i ostvarivao. Temeljna nit koja bi trebala povezivati djelovanje Crkve i sveučilišta jest nastojanje za istinskim dobrom čovjeka u istraživanju pune i prave istine o čovjeku. »Istraživanje istine konstituira srž susreta Crkve i sveučilišta, pa je stoga sveučilišni ambijent privilegirani prostor pastoralne zauzetosti.«⁷⁴

Studenti su danas na poseban način pozvani ostvarivati poziv Crkve u pomaganju svima u traženju pravoga smisla i konačne istine o svemu.⁷⁵ To je tim važnije danas, i to upravo s obzirom na sveučilišni ambijent koji je s obzirom na ova pitanja izuzetno bremenit. Ta bremenitost svakim danom postaje sve većom. Time postaje jasno koliko važan i koliko nezamjenjiv mora biti autentični katolički doprinos u sveučilišnom ambijentu. 'Godina vjere', proglašena od pape Benedikta XVI., u tome bi pogledu trebala predstavljati poseban poticaj za daljnje zauzeto djelovanje na sveučilištima. Crkveni poticaji sveučilišnoj zajednici u tom su pogledu više nego jasni.⁷⁶

Nastojanje oko istine postavljeno je u surjeđe odnosa vjere, kulture i znanosti. Upravo u sastavnicama tog odnosa raspoznaje se suradnja Crkve i sveučilišta, budući da su i Crkva i sveučilište pozvani, svako u svome području i na svoj način, pridonositi razvitku istinske ljudske kulture, kao i pravoj svrsi znanosti koja bi trebala služiti samo punoj istini o čovjeku. Sveučilišta su u pravom smislu riječi generatori kulture i znanosti jednoga društva. Stoga doprinos

73 Usp. Josip STANIĆ, *Pastoral sveučilištaraca: problemi, mogućnosti, ciljevi*, 123.

74 *Isto*.

75 Usp. BENEDIKT XVI., *Porta fidei – Vrata vjere. Apostolsko pismo u obliku motuproprija pape Benedikta XVI., kojim se proglašava Godina vjere*, Kršćanska sadašnjost, Dokumenti 160, Zagreb, 2012., br. 10.

76 KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE, *Nota s pastoralnim smjernicama za Godinu vjere*, Kršćanska sadašnjost, Dokumenti 160, Zagreb, 2012., 8: »Nadamo se da će akademski svijet i svijet kulture prepoznati ovu *Godinu* kao novu prigodu za kreativni dijalog vjere i razuma putem simpozija, skupova i studijskih dana, osobito na katoličkim sveučilištima, da se time pokaže "kako između vjere i autentične znanosti ne može biti bilo kakvog sukoba jer obje, premda različitim putovima, teže istini.«

Crkve njihovu djelovanju mora biti prepoznat kao konstruktivan element koji im pomaže ostvarivati tako odgovorno poslanje. Odnos vjere i kulture tako se prepoznaje kao poseban element sveučilišnog pastorala. »Sveučilište se, budući da je mjesto 'istraživanja' svake stvarnosti, predstavlja kao privilegirani ambijent toga neprestanog odnosa vjere i kulture, kulture i vjere, ponude i pitanja... Pastoral sveučilišta, kao dio sveopćeg pastorala Crkve, shvaćen u ovoj perspektivi, podupire specifična nastojanja sveučilišta, pomažući skladan rast ljudi što čine zajednicu okupljenu na njemu da ne moraju doživljavati koliziju svojeg 'vjerovanja' i 'znanja', omogućujući im tako da se 'pronađu' i ostvare.«⁷⁷

Zaključak

Ovaj rad pokazuje da je studentski pastoral u Rijeci danas bremenito, ali i perspektivno područje pastoralnog djelovanja koje nudi brojne mogućnosti za sustavni razvitak. Ovaj vid pastorala do sada je ostvarivan uglavnom u okviru župnih zajednica i nekim drugim, uglavnom povremenim i prigodnim aktivnostima. Studenti su se uključivali, osobito od druge polovice devedesetih godina prošloga stoljeća, u brojne pastoralne aktivnosti s mladima, u susrete, hodočašća, duhovne obnove, koncerte duhovne glazbe, karitativne aktivnosti i sl.

Pastoralne mogućnosti i perspektive ovoga vida pastoralnog djelovanja određene su ostvarivanjem nekih prioritetnih zadaća. Ovaj rad pokazuje više aktivnosti koje se u tom smislu trebaju snažnije afirmirati u studentskog pastoralu u Rijeci danas. Prije svega, nužno je afirmirati studentski pastoral kao zasebno područje pastoralnog djelovanja, kako na razini župnih zajednica tako i na razini Sveučilišta i Veleučilišta. Studentski pastoral i u svojoj strukturi, kao i po svojim nositeljima, mora biti vrednovan kao nezamjenjiv dio ukupne aktivnosti Crkve, i to u jednom specifičnom i vrlo zahtjevnom ambijentu, kao što je to sveučilišni ambijent. Upravo je zato

⁷⁷ *Isto*, Josip STANIĆ, Pastoral sveučilištaraca: problemi, mogućnosti, ciljevi, 124.

važno afirmiranje zaduženja animatora u studentskom pastoralu, osobito na razini župne zajednice.

Kao jedan od glavnih prioriteta u studentskom pastoralu u Rijeci danas ističe se potreba snažnije afirmacije toga pastoralu u okviru sveučilišnog kampusa na Trsatu. Budući da taj prostor postaje glavnim (ne jedinim) susretništem studentske populacije u gradu Rijeci, nužno je da Crkvi u njemu budu omogućeni prikladni uvjeti djelovanja. To se u prvome redu odnosi na prostore koji će služiti u bogoslužne svrhe, ali i na prostore za studentskoga kapelana i studentske katehetske i studijske susrete.

Na kraju, nužno je istaknuti potrebu jačanja evangelizacijskih inicijativa studentske katoličke sastavnice na Sveučilištu i Veleučilištu u Rijeci. Sveučilišni ambijent u ovome gradu u tome se pogledu pokazuje izuzetno zahtjevnim, a razlozi za to vrlo su brojni i vrlo složeni. Tim više postaje žurnim razvijanje evangelizacijskoga dijaloga u sveučilišnom ambijentu. U ovome gradu taj dijalog ima dužu tradiciju, no novo vrijeme zahtijeva i nove ljude i nove napore. Studenti su u tom pogledu nezamjenjiva sastavnica djelovanja od koje se mnogo očekuje. Oni su budući nositelji kulture i znanosti, a time i dijaloga između vjere i znanosti. Zato je izuzetno važno da se upravo u studentskoj dobi nauče iskrenom i ispravnom dijalogu vjere i razuma u surječju sveučilišne stvarnosti. Crkva i sveučilišna zajednica u Rijeci u tom pogledu imaju puno dobrih prilika koje studenti trebaju aktualizirati na što prikladniji način.

STUDENT PASTORAL CARE IN RIJEKA POSSIBILITIES AND PERSPECTIVES

Summary

Rijeka is one of the leading university centers in Croatia. The university potentialities of this city will be additionally broadened in view of the development of the new campus in Trsat. The local Church in Rijeka has been improving the student pastoral care for some time, tending to care for the whole community: for professors and other employees, as well as for the students. Thereby the pastoral care related to university and the associated institutions is becoming one of the growing and challenging fields of the activity of the Church. In this article, by the method of theological and pastoral discerning, we will attempt to delineate the setting of the present student pastoral care in Rijeka and the possibilities and perspectives for its improvement.

Key words: Church, pastoral care, students, young people, university.